

Наукова бібліотека університету у ракурсі підтримки руху академічної доброчесності в університеті

Лариса Григорівна Бакуменко,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
директор наукової бібліотеки,
Харківського державного університету
харчування та торгівлі

Проект сприяння академічній
добросовісності в Україні
Strengthening Academic Integrity in
Ukraine Project

Про проект

28 вересня 2017 року набрав чинності Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-УІІ, у якому Статтею 42 [2] визначено єдині для всіх рівнів освіти види порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання); особливості дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними і науковими працівниками та здобувачами освіти; види академічної відповідальності науково-педагогічних і наукових працівників та здобувачів освіти; права осіб, стосовно яких порушено питання про порушення ними академічної доброчесності тощо.

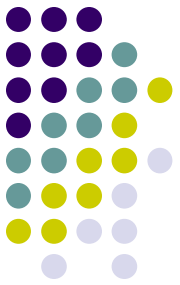
Згідно з листом МОН України від 24 жовтня 2017 р. “Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти” заклади вищої освіти зобов’язані :

Вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності (пункт 1 частини третьої статті 32 Закону України «Про вищу освіту»).

Мати внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, що відповідно до пункту 8 частини другої статті 16 Закону України «Про вищу освіту» передбачає забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Академічна доброчесність

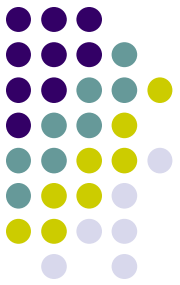
сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Заходи стосовно протидії поширення плагіату

- дослідження внутрішніх причин та сучасних освітніх практик у сфері боротьби з плагіатом для вироблення на цій основі відповідних політик, інструкцій, керівництв;
- попередня експертна оцінка, зокрема й самооцінка, та/або технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в творах, підготовлених до друку та використання спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення плагіату на основі чітких правил і політики щодо його використання;
- розбудова національних та університетських інституціональних репозитаріїв, які містять бази даних академічних/наукових текстів студентів/викладачів/науковців;
- розміщення інформації про наукові здобутки вишу та науковців університету в наукометричних базах даних;
- інтеграція в освітні програми університетів на рівні бакалаврату та магістратури окремих навчальних блоків у частині академічної доброчесності, зокрема тих, що стосуються сучасних стандартів академічного письма;
- інтеграція до національних проєктів, що сприяють впровадженню та підтримці політик з академічної доброчесності;
- загальна популяризація культури боротьби з плагіатом;
- участь у регіональних, всеукраїнських та міжнародних наукових заходах (конференціях, семінарах тощо) з питань академічної доброчесності.

Дослідження внутрішніх причин та сучасних освітніх практик у сфері боротьби з плагіатом для вироблення на цій основі відповідних політик, інструкцій, керівництв

На сьогодні за участі фахівців наукової бібліотеки в університеті розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчально-методичних працях наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти Харківського державного університету харчування та торгівлі», «Порядок проведення перевірки наукових праць, навчальних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти Харківського державного університету харчування та торгівлі на наявність запозичень з інших документів» та методичні рекомендації «Академічна доброчесність та запобігання академічному плагіату у закладах вищої освіти».

- ХДУХТ ГОЛОВНА +
- АБИТУРІЄНТАМ +
- ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ +
- НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ +
- МІЖНАРОДНА РОБОТА +
- ВИХОВНА РОБОТА +
- МАПА САЙТУ +
- АВТОРИЗАЦІЯ НА САЙТІ +

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

▼ Перевірка на плагіат

З метою підтримання проекту «Академічна доброчесність» університетом було затверджено

Положення "Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчально-методичних працях наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти Харківського державного університету харчування та торгівлі"

"Порядок проведення перевірки наукових праць, навчальних видань та дипломних робіт (проектів) працівників та здобувачів вищої освіти Харківського державного університету харчування та торгівлі на наявність заповичень з інших документів"

Перевірка на плагіат здійснюється в науковій бібліотеці (8 поверх (к. 81), 9 поверх (к.92)).

Оформлення списків літератури та посилань у наукових публікаціях

ПРИКЛАДИ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДОКУМЕНТІВ ЗА ДСТУ 7.1:2006 «БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ЗАПИС. БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС»

- ГОЛОВНА СТОРІНКА
- + Про НАУКОВУ БІБЛІОТЕКУ
- + ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ
- + ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ
- СТОРІНКА КОРИСТУВАЧА
- Загальна інформація
- Перевірка на плагіат**
- Науковцям
- Наукометрія
- + КОМПЛЕКТУВАННЯ
- + СТОРІНКА МЕТОДИСТА

SEARCH

Попередня експертна оцінка, зокрема й самооцінка, та/або технічна перевірка (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в творах, підготовлених до друку та використання спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення плагіату на основі чітких правил і

політики щодо його використання

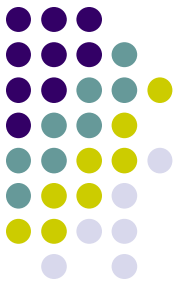
Налагоджено співпрацю університету з компанією **Strike Plagiarism**, університету надано доступ до антиплагіатної програми. У березні 2018 р. науковою бібліотекою вишу організовано та проведено тренінг з навичок користування антиплагіатною системою «**Strike Plagiarism**», трактування та подібності звіту, постійно надаються консультації стосовно перевірки праць в антиплагіатній системі. На сьогодні співробітниками бібліотеки на предмет плагіату здійснюється перевірка документів (дисертацій, наукових статей, конкурсних робіт, монографій, навчальних посібників та ін., а також розпочато роботу з перевірки магістерських дисертацій) за допомогою програмного забезпечення **StrikePlagiarism** – антиплагіатної системи, яка допомагає контролювати оригінальність аналізованих документів, не оцінюючи їх з фахової точки зору, а надаючи лише попередження про перевищення запозичень або надмірне вживання транслітерації, на які необхідно звернути увагу та детальніше проаналізувати документ; створено профілі для науковців університету – операторів системи.

Ми цінуємо унікальність

Легкий, безпечний та доступний інструмент
для виявлення запозичень в наукових та студентських роботах, веб-сайтах та
книгах

*Розбудова національних та університетських
інституціональних репозитаріїв, які містять бази даних
академічних/наукових текстів*

студентів/викладачів/науковців

В нашому виші функціонує Інституціональний репозитарій – (iRH DUHT). Репозитарій працює на основі програмного забезпечення Dspace, функції якого постійно вдосконалюються. Ведеться робота над вдосконаленням структури репозитарію, яка складається з 15 розділів, 27 підрозділів та 133 колекцій, здійснюється процес наповнення цього ресурсу, на цей час у репозитарії розміщено близько 4000 електронних документів. Репозитарій є візитною карткою наукової складової університету, адже твори, представлені в цьому ресурсі є свідченням копіткої праці, інтелекту, якості та доброчесності.

HDUHT Digital Repository (DSpace-5.4)

ISSN 2522-1701

Репозитарій Харківського державного університету харчування та торгівлі

РЕКТОР

ЧЕРЕВКО Олександр Іванович
доктор технічних наук, професор

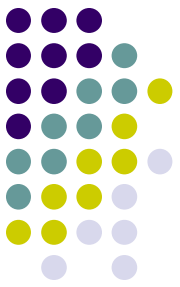
ДИРЕКТОР Наукової бібліотеки

БАКУМЕНКО Лариса Григорівна
канд. наук. із соц. комунікацій

**Ласкаво просимо до електронного архіву відкритого доступу
Харківського державного університету харчування та торгівлі!**

Електронний архів містить публікації наукових праць викладачів та співробітників університету.

Розміщення інформації про наукові здобутки вишу та науковців університету в наукометричних базах даних

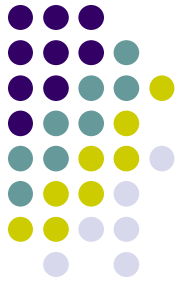

Наукова бібліотека університету опікується питанням підключення і отримання доступу до Scopus та Web of Science, на сьогодні університет має таку можливість; створено профіль Харківського державного університету харчування та торгівлі в наукометричних базах даних Scopus, Web of Science, Google Scholar, ORCID, Index Copernicus, а також науковці вишу активно реєструються в цих базах даних; співробітники наукової бібліотеки беруть участь та є організаторами проведення науково-практичних семінарів з питань реєстрації та роботи в зазначених базах даних; в Index Copernicus працівниками наукової бібліотеки університету розміщено інформацію (метадані) про понад 600 наукових творів із наукових збірників університету «Прогресивні техніка і технології харчових виробництв ресторанного господарства і торгівлі» та «Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг». Це важливий фактор, що є запорукою доброчесності, адже якщо джерело має авторитет, то автора визначено як експерта у галузі, його добре цитують, він має досвід, такий ресурс вартий довіри.

Clarivate Analytics

WEB OF SCIENCE™

Google Академии

Дать оценку

Лариса Григорьевна Бакуменко (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-3993-3022>)

Научный сотрудник государственной библиотеки и читальни, научная библиотека
Патриаршая электронная библиотека в Ивотин-селе
Библиотечная дата... [Связаться с автором](#)

НАИВА	ТЕСЕРМАКИ	ПР
Коллективные институциональные репозитории в библиотеке вашего университета: загрузка... Публикации Полное количество записей: 40/2	14	2010
Почему институциональные репозитории? Преимущества и недостатки И. Бакуменко Полное количество записей: 20/20	5	2011
Почему важна электронная библиотека? Преимущества и недостатки И. Бакуменко Полное количество записей: 2/20	2	2010

Сторонние публикации
История публикаций
История цитирований

INDEX COPERNICUS

Помощь пользователям — Разрешения — Контакт

Потенциал ресурса знаний

Исследования по разработке индикаторов эффективности определяют уровень научной организации, основанного на использовании потенциала ресурса знаний.

ORCID

Цифровой след в истории ваших публикаций

РЕГИСТРАЦИЯ ЗАБЫТЫЕ ПАРОЛИ

РЕГИСТРИРУЙТЕСЬ

РАССКАЖИТЕ О СЕБЕ
ВСЕГО ЗА ТРИ ПРОСТЫХ ШАГА

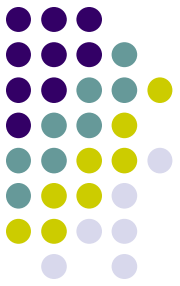
ORCID предоставляет уникальный цифровой идентификатор, идентифицирующий вас среди других научных работников. Благодаря интеграции идентификатора ORCID с основными рабочими продуктами Science как расширение репутации и доказательств результатов работы ORCID выступает в роли соединительного звена между вами и вашей профессиональной деятельностью, обеспечивая вышестоящим организациям доступ к вашей научной работе. Узнайте подробнее.

1 ЗАРЕГИСТРИРУЙТЕСЬ

ПОСЛЕДНИЕ НОВОСТИ

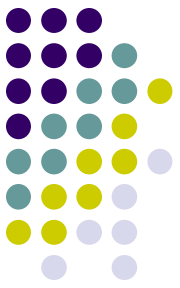
Інтеграція в освітні програми університетів на рівні бакалаврату та магістратури окремих навчальних блоків у частині академічної доброчесності, зокрема тих, що стосуються сучасних стандартів

академічного письма

Закладам вищої освіти рекомендовано ввести в практику навчання курс «Основи академічного письма», в університеті ведеться роз'яснювальна робота серед викладачів і студентів стосовно питань уникнення плагіату та дотримання академічної доброчесності).

*Інтеграція до національних проектів, що сприяють
впровадженню та підтримці політик з академічної
добročесності*

Як приклад, створення Національного репозитарію академічних текстів (НРАТ), мета якого зробити максимально доступною для суспільства наукову інформацію України і світу, що сприятиме розвитку освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній добročесності, а також безпосередня участь у цьому проекті закладів вищої освіти, зокрема Харківський державний університет харчування та торгівлі веде підготовчу роботу та планує брати участь у цьому проекті.

Призначення

Національного репозитарію - зробити максимально доступною для суспільства наукову інформацію України і світу, що сприятиме розвитку

освітньої, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, шляхом поліпшення доступу до академічних текстів та сприяння академічній доброчесності.

Мовами Національного репозитарію, які використовуються для його інтерфейсу, є українська та англійська.

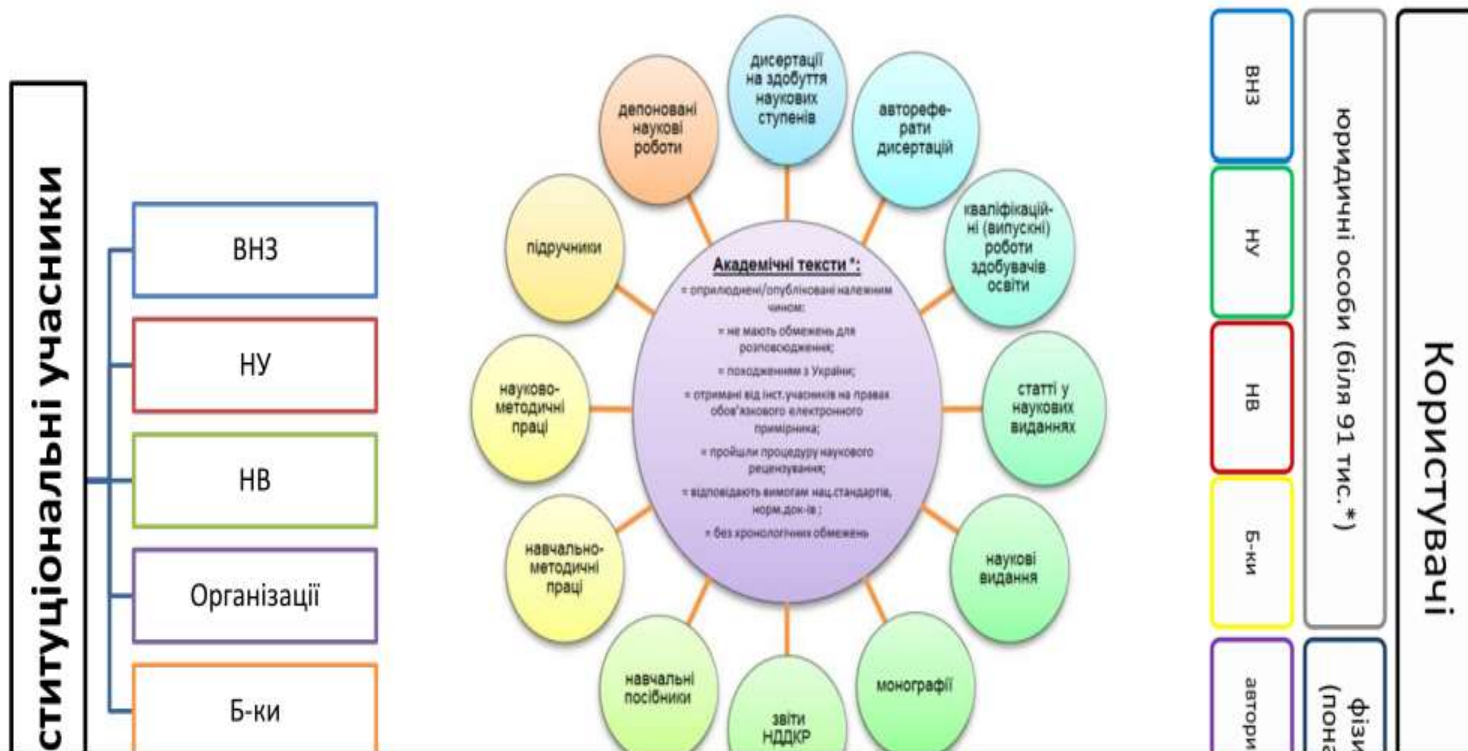
Ресурси Національного репозитарію є допоміжним засобом **для перевірки академічних текстів на наявність збігів** текстових (літерних і цифрових символів) та графічних фрагментів і проведення експертизи на плагіат, у тому числі - академічний.

Національний репозитарій **надає відкритий доступ** користувачам до

HPAT / NRAT Національний репозитарій академічних текстів

Постановою Кабінету Міністрів України №541 від 19.07.2017 передбачено:

Національний репозитарій академічних текстів -
загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються і систематизуються академічні тексти

Загальна популяризація культури боротьби з плагіатом

Сьогодні впровадженню принципів академічної доброчесності сприяє розміщення інформації стосовно цього питання для науковців, викладачів, інших співробітників університету на веб-сайтах та веб-сторінках ЗВО, зокрема на веб-сторінці наукової бібліотеки Харківського державного університету харчування та торгівлі у розділі «Сторінка користувача» створено рубрики «Науковцям», «Наукометрія», «Перевірка на плагіат», де розміщено інформацію з питань академічної доброчесності, правил оформлення списків літератури та посилань в наукових публікаціях, вимог до академічного письма тощо.

ХДУХТ
ГОЛОВНА +

АБИТУРІЄНТАМ +

ОСВІТНЯ
ДІЯЛЬНІСТЬ +

НАУКОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ +

МІЖНАРОДНА
РОБОТА +

ВИХОВНА
РОБОТА +

МАПА
САЙТУ +

АВТОРИЗАЦІЯ
НА САЙТІ +

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

РЕПОЗИТАРІЙ ХДУХТ
DSPACE

ПРО НАУКОВУ БІБЛІОТЕКУ

Історія і сьогодення

Структура бібліотеки

Положення про бібліотеку

Наукові заходи

Виховна робота

Послуги наукової бібліотеки

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

Бібліографічні посібники

Електронний бюлетень "Думка наша"

Збірники наукових праць

Тематичні списки

Електронний каталог

СТОРІНКА МЕТОДИСТА

Поради методиста

Інформація для бібліотечних працівників

СТОРІНКА КОРИСТУВАЧА

Загальна інформація

Перевірка на плагіат

Науковцям

Наукометрія

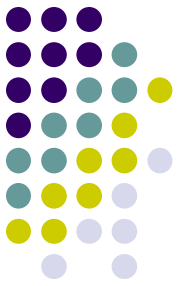
НОВИНИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Новини

"Україна - козацька мати"

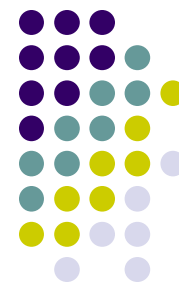
14 жовтня православні християни святкують день Покрови Пресвятої Богородиці. І водночас у цей день відзначається День українського козацтва та День захисника України. Цей день - данина всім козакам, які зробили

Участь у регіональних, всеукраїнських та міжнародних наукових заходах (конференціях, семінарах) з питань академічної доброчесності

Впровадження новацій з цього напрямку в практику роботи вишу.

Міжнародний круглий стіл “Доброчесність в сучасному академічному середовищі: правові й технологічні аспекти” 03.04.2019 р. КНЕУ ім. В. Гетьмана

A screenshot of a PDF viewer window titled "презентація у КНЕУ БВ - PDF-XChange Viewer". The window displays a presentation slide with a red background on the left and a white background on the right. The red section contains a white eye icon, the text "Дисергейт" in large white font, and a vertical tagline "За академічну доброчесність!". The white section contains the word "КОНТАКТИ" in red, followed by the phone number "+38 (066) 734 66 57" and the email address "sunsphera@gmail.com". The viewer interface includes a menu bar with options like "Файл", "Редактирование", "Вид", "Документ", "Комментарии", "Инструменты", "Окна", and "Справка". A toolbar below the menu contains various navigation and editing tools. The status bar at the bottom shows the page number "19 из 19" and the system tray with the date and time "14:51".

ОЦІНКА

Академічна недоброчесність

~90%

Дисертацій містять плагіат,
фальсифікації та фабрикації

68

науковців брали участь в атестації
топ-плагіаторки Катерини Кириленко

4 млрд. грн.

Щорічні втрати держбюджету
на доплати плагіаторам

242 млрд. грн.

Бюджет освіти і науки, який розподіляють
недоброчесні очільники

ПРО НАС

«Дисергейт»

З моменту заснування «Дисергейту» виявлено близько сотні випадків академічного плагіату, серед яких викриття топ-плагіаторів Арсенія Яценюка, Катерини Кириленко, Станіслава Ніколаєнка, діяльності фабрик дисертацій у спецрадах НПУ ім. М. Драгоманова, КНУ ім. Т. Шевченка, експорту плагіату задля отримання наукових ступенів громадянами КНР та Польщі, підтримки негативних практик МОН.

ПРО НАС

Результати

У дискурсі курсують близько сотні публікацій учасників «Дисергейту», знято півтори десятки телесюжетів, декілька інтерв'ю та документальний фільм, діє сайт «Помилки та фальсифікації в наукових дослідженнях».

Членами групи ініційовано вручення народної відзнаки «Академічна негідність року», яку уперше провели у 2016 році.

ЗМІ ПРО НАС

ПІВЕРКА ДО ТИЖНЯ УКРАЇНСЬКА ПРАВДА

53

Кількість заяв про академічний плагіат у дисертаціях

15

Заяв задоволено шляхом скасування рішень спецрад АК МОН

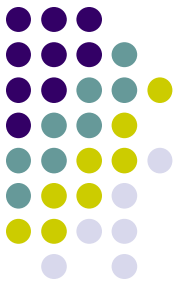
7

Знято із захисту дисертацій у спецрадах

10

Заяв перебувають на стадії розгляду

Список використаної літератури

- Список використаної літератури:
- [Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Стаття 42. Академічна доброчесність.](#)— Режим доступу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
- **SAIUP.** Чесність починається з тебе. Проект в університетах [Електронний ресурс].— Режим доступу: <https://saiup.org.ua/pro-proekt/proekt-v-universytetah/>.

Дякую за увагу!

Лариса Григорівна Бакуменко,

директор наукової бібліотеки
Харківського державного університету харчування та торгівлі,
кандидат наук із соціальних комунікацій

bakumenkol@ukr.net